

Vertegenwoordigers van charismatische bewegingen uit verschillende tradities bijeen

‘Ontvankelijke houding en veel van God verwachten’

Amsterdam - Vernieuwingsbewegingen uit verschillende tradities waren onlangs bij elkaar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Aanleiding was een symposium ter gelegenheid van de aanstelling van prof. dr. Benno van den Toren als bijzonder hoogleraar theologie van de charismatische vernieuwing. Kees Slijkerman blikt terug.

Vele talen, één Geest; eenheid en verscheidenheid in het vernieuwende werk door de Geest van Christus, was de titel van de rede waarmee Van den Toren zijn bijzonder hoogleraarschap aan de VU aanvaardde. De leerstoel is ingesteld door de Charismatische Werkgemeenschap Nederland, in samenwerking met de Katholieke Charismatische Vernieuwing.

Van den Toren volgt dr. Kees van der Kooi op, die van 2003 tot en met 2007 deze functie vervulde. Naast zijn taak in Amsterdam werkt hij als docent systematische theologie aan de Theologische Faculteit van de Universiteit van Oxford en als decaan aan Wycliffe Halle, een predikantsopleiding van de Anglicaanse Kerk, en onderdeel van de universiteit.

Dat de charismatische vernieuwing haar wortels al in de vroege kerk heeft liggen, geeft haar een lange adem, stelt Van den Toren. „Vanuit die positie zal ze bij kunnen dragen aan de vernieuwing van de kerk, en aan de verdieping van de charismatische vernieuwing zoals we die in veel jongere, christelijke gemeenschappen ontmoeten.”

Charismatische vernieuwing is een verzamelbegrip voor een snel groeiend conglomeraat van verschillende onafhankelijke bewegingen en stromingen.

Dat komt volgens Van den Toren niet alleen door de zeer verschillende culturele, sociale en kerkelijke situaties waarin deze vernieuwing plaatsvindt, maar ook door de aard van het werk van de Heilige Geest zelf.

Direct voorafgaand aan de rede van Van den Toren was tijdens het symposium ‘Gezonden door de Geest’ de verscheidenheid van charismatische vernieuwingsbewegingen in Nederland goed zichtbaar geworden. Niet alleen sprekers van de organiserende Charismatische Werkgemeenschap Nederland (CWN) en Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV) voerden het woord.

Ook later ontstane bewegingen als New Wine en Trin kwamen voor het voetlicht. Door New Wine vond de charismatische vernieuwing sinds de jaren negentig van de vorig eeuw meer ingang bij met name leden van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt), de Christelijk Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Trin is een wat ‘radicalere’, maar internationaal zeer missionair actieve, charismatische beweging met veelal jonge ondernemende christenen.

Reformatorisch

Het spectrum werd nog meer compleet gemaakt door een getuigenis over een opwekking onder gelovigen, afkomstig uit de orthodoxe kerken, zoals Gereformeerde Gemeenten. Er is op de Veluwe een los-vast netwerk van een aantal gebedsgroepen en bijbelkringen van voornamelijk jongeren en dertigers met een ‘zwaar reformatorische achtergrond’. Ze zijn tot bekering gekomen, hebben de doop in de Heilige Geest ervaren, spreken profetische woorden en bidden voor elkaar om genezing. Ze komen uit groepen die van oudsher zeer anticharismatisch en anti-evangelisch waren, en nog steeds zijn.

De Geest doet mensen van zeer verschillende achtergrond elkaar verstaan, was de ervaring tijdens het symposium. Voorganger Jan Sjoerd Pasterkamp vertelde dat hij lang geleden als zendeling - vanuit de Pinkstergemeenten - in Papua-Nieuw Guinea heeft gewerkt. Toen hij daar hoorde dat in zijn omgeving een rooms-katholiek Karmelklooster was, waarin de zusters de doop in de Geest hadden ervaren, ging hij er heen. Ze hebben samen gebeden, de zusters achter de tralies en de pinkstergelovigen aan de andere kant. Het was een intens mooie ervaring die een hechte band smeedde, vertelde hij.

De zusters hebben nog tientallen jaren voor hem en zijn gezin gebeden. Pater Damien Artiges van de gemeenschap Chemin Neuf in Oosterhout vertelde dat hij de verdeeldheid onder christenen als voornaamste obstakel in evangelisatie ervaart. „Als het Lichaam van Christus verdeeld is, is het ook verlamd”, zei Artiges. Dat citaat raakte prof. dr. Jan Hoek, vertelde hij 's middags in het forumgesprek. Ds. Hoek sprak vanuit charismatische vernieuwing in orthodox gereformeerde kringen en signaleert een „te afwachtende houding in de Gereformeerde Bond binnen de PKN”. „De Geest zegt níét: ‘hier heb je een Boek en zoek het verder maar uit tot de jongste dag’”, zei hij doelend op het evenwicht tussen Woord en Geest.

Voor prof. dr. Willem Ouweneel begon charismatische vernieuwing in 1994 met een bijzondere ontmoeting in Zuid-Afrika. Hij was opgegroeid in anticharismatische kringen van de Vergadering van Gelovigen. Sinds 1994 is er een wereld voor hem open gegaan, vertelde hij. Nu staat hij met raad en daad de jonge missionaire charismatische beweging Trin bij. Zijn charisma is leraarschap, maar hij bidt ook met mensen die genezing of de gave van tongentaal willen ontvangen. Daarbij houdt hij de mensen wel de vraag voor: waarom wil je in tongen kunnen bidden? Voor de kick of voor je zending? Volgens hem is introversie een groot gevaar bij charismatische vernieuwing.

Nieuwe weg

Dat beaamde ds. Jan Maarten Goedhart, voorzitter van New Wine Nederland.

Goedhart maakte kennis met de charismatische vernieuwing toen hij in 1992-1993 in Oxford studeerde. „Tijdens een conferentie voor theologiestudenten van Holy Trinity Brompton, raakte ik diep onder de indruk van het functioneren van de gaven van de Geest, gecombineerd met een zorgvuldige theologische onderbouwing. Het was voor mij het begin van een hele nieuwe weg”, aldus Goedhart. Terug in Nederland werkte hij mee aan de vertaling en introductie van de Alpha-cursus in Nederland. Door deze cursus is de afgelopen vijftien jaar in heel veel kerken ook het gesprek over de persoon en het werk van de Heilige Geest op gang gebracht.

De Alpha-cursus in haar huidige vorm is volgens Goedhart ontstaan uit de dezelfde bron als

de New Wine beweging. Namelijk, een bezoek van de Amerikaanse prediker John Wimber aan Engeland, in 1981. John Wimber maakte toen een diepe indruk op ‘evangelicals’ in de Anglicaanse kerken.

Kenmerkend voor wat Wimber bracht was het accent op het betonen van Geest en kracht in de verkondiging van de kerk, met ‘tekenen en wonderen’.

Bovendien benadrukte Wimber (en New Wine daarna ook), dat iedere christen een ‘medewerker van God’ is, toegerust met de gaven van de Geest om in zijn eigen omgeving een levende getuige van Christus te zijn.

Drs. Nynke Dijkstra-Algra sprak vanuit de Charismatische Werkgemeenschap Nederland. Zij werkt voor de tak Missionair werk en kerkgroei van de Protestantse Kerk in Nederland. Vanuit die functie heeft zij de laatste jaren in veel plaatselijke gemeentes gesproken over missionair gemeente- zijn.

De kern van de pinksterervaring is volgens haar de ervaring dat God levende werkelijkheid is in ons midden. Dat Hij spreekt, en het leven van mensen raakt, hen de weg wijst.

„Binnen de charismatische beweging is er altijd een principiële openheid geweest voor de Geest. Een houding van ontvankelijkheid, die je ook kunt proeven als je op een CWN-conventie bent. Mensen strekken zich uit naar God, ze verwachten ook daadwerkelijk iets van Hem te zullen zien of ervaren”, zei Dijkstra.

„Bescheiden, ontspannen en gedreven. Zo probeer ik mijn werk te doen. Dat is en blijft een oefening. Het is niet een kwestie van: we hebben de Geest ontvangen en weten nu hoe hét werkt. De oefening is een oefening in ontvankelijkheid en opmerkzaamheid.”

Communicatie

Een kernvraag tijdens het symposium was wat de bijdrage van charismatische bewegingen is aan het missionaire karakter van de kerk. De rooms-katholieke prof. dr. Jan van der Veken uit Leuven wees erop dat de kerken ook iets aan deze vernieuwingsbewegingen te bieden hebben. De kerken herinneren hen eraan dat ‘nietcharismatische christenen’ evengoed christenen zijn; en bisschoppen hebben volgens hem het charisma om charisma's te onderscheiden. Als charismatische christenen herkennen wij elkaar, maar zijn we ook her-

kenbaar voor de buitenwereld?, vroeg hij zich af.

Arnold van Heusden, oud directeur van de Evangelische Alliantie sloot aan bij deze vraag naar herkenbaarheid. „De communicatiecultuur is veranderd.

We verstaan de jongeren onder de 25 niet meer. We leven in parallelle universa.” Daar moeten we volgens Van Heusden rekening mee houden als we missionair willen zijn. Zijn aanbeveling was om de mensen ‘die nog wat willen in de kerk’ alle ruimte te geven; diversiteit (dus ook de 800.000 migrantenchristenen in Nederland) te omarmen en ons op beperkte doelgroepen te richten.

Wetenschappelijke reflectie was tijdens het symposium niet altijd aanwezig. Het getuigenisgehalte was hoog. Maar dat was volgens forumlid dr. Sake Stoppels (Charismatische Werkgemeenschap Nederland) toch goed. Eerst horen wat er in de praktijk gebeurt, en daarna past reflecteren, is de goede volgorde. Die reflectie kregen we - en gaan we regelmatig krijgen - van de nieuwe hoogleraar Benno van den Toren. De VU en de charismatische vernieuwingsbewegingen zijn heel blij met hem.

i De tekst van de inaugurele rede van Benno van den Toren is voor 6,90 euro (plus portokosten) via verkoop@eklesia.nl Meer informatie: www.stucom.nl/leerstool

De lezing van pater Damien Artiges staat als 0324 op www.stucom.nl

De lezing van Nynke Dijkstra-Algra staat als 0326 op www.stucom.nl

De lezing van ds. Jan Maarten Goedhart wordt klaargemaakt voor publicatie in GEESTkracht, bulletin voor charismatische theologie (besteladres zie www.stucom.nl/leerstool)

Van de lezing van prof. Ouweneel is geen uitgewerkte tekst.

Meer over het symposium: 0323 (verslag in Nederlands Dagblad) en 0090 op www.stucom.nl.

Meer over de leerstoel theologie van de charismatische vernieuwing: www.stucom.nl/leerstool en in de rubriek [Leerstoel theologie van de charismatische vernieuwing](http://www.stucom.nl/leerstool).

Meer over genoemde bewegingen:

www.cwn-cwj.nl

www.kcv-net.nl

www.paulusabdij.nl

www.new-wine.nl

www.alpha-cursus.nl

www.willemouweneel.nl

www.trin.nl

Het genoemde netwerk van mensen met een 'zwaar reformatorische achtergrond' vind steun bij www.heartcry.nl.

Dit is document 0327 op www.stucom.nl